

ΟΤΑΝ ἡ Νέα Σκηνή ἔπαιξε τὸ λεπτότατον καὶ ποιητικώτατον Διμπελάϊ τοῦ Σνίτσερ, ὁ κ. Χρηστομάνος ἀδημονῶν, ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν ἀπροθυμίαν καὶ τὴν ἀπάθειαν τοῦ κοινοῦ, μὲ δάκρυα σχεδὸν στὰ μάτια ἔπεσε εἰς ἓνα κάθισμα, καὶ ἀκουμβῶν ἐπάνω εἰς τὴν παλάμην του τὸ ὠραῖον καὶ ἐκφραστικόν του κεφάλι, εἶπε: «ἐγώ, ὡς καλλιτέχνης, ἔκαμα τὸ χρέος μου».

Καὶ ὅμως ἦτο μιὰ ἀπὸ τῆς ὠραιότερας βραδυῆς τῆς Νέας Σκηνῆς ἢ βραδυὰ ἐκείνη. Ἡ Νέα Σκηνή ἦτο πραγματικῶς ὅ,τι εἶχαμεν ὅλοι ὄνειροπολήσει, ἢ ἔκφανσις τῆς τέχνης ἢ εὐγενῆς, ἢ ἀριστοκρατικῆ. Εἰς τὰ *Νειᾶτα* τοῦ Μὰξ Χάλμπε τὰ ἴδια Μόλις τολμᾷ νὰ τὰ ξαναδώσῃ. Εἰς τὸν *Τρίτον* τοῦ Ξενοπούλου κάπως, ὄχι ὅμως καὶ πολὺ καλλίτερα. Τί ἀπέμενε εἰς τὸν κ. Χρηστομάνον; Ἀντὶ ν' ἀνεβάσῃ τὸ κοινὸν μέχρι τοῦ καλοῦ, νὰ κατέβῃ αὐτός, νὰ θίξῃ τὰ χαμηλὰ ἔνστικτά του. Καὶ ἐπέτυχε. Τί νὰ κάμῃ; «Ἡ ὑποχωρῶ εἰς τὰ γούστα τοῦ κοινοῦ ἢ κλείω τὴν Νέαν Σκηνήν». Καὶ ὑπεχώρησε.

Αὐτὰ δὲν τὰ διαβάζετε διὰ πρώτην φοράν.

Τὰ ἔγραψε καὶ ὁ κ. Ξενόπουλος. Ἄλλ' ἔξανέστημεν, ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλ' ὅσοι ἔχουν κάποιαν συναίσθησιν τοῦ καλοῦ, ὅταν ἡ ὑποχώρησις ἔγινε τόσον μεγάλη μετὰ τὴν χονδροειδῆ φάρασιν *Ἡ τελευταία ἀπ' ὄλαις*. Δὲν εἶχαμεν ἰδῆ ἕως τῶρα παρόμοιον θέαμα. Οὔτε ἔχομεν τὴν ἐλαχίστην διάθεσιν νὰ σᾶς διηγηθῶμεν τὴν ὑπόθεσιν. Εὐχαριστηθῆτε μετὰ τὴν χρονογραφικὴν ἀναγραφὴν τοῦ γεγονότος. Θὰ ἦτο ἀχάριστη ἐργασία. Θέλομεν μόνον νὰ διαμαρτυρηθῶμεν ἐντονώτερον αὐτὴν τὴν φορὰν πρὸς τὸν κ. Χρηστομάνον. Νὰ ἐνώσωμεν τὴν ἰδικὴν μας διαμαρτυρίαν διὰ τῶν «Παναθηναίων» μετὰ τὴν ἐκφραστικωτάτην διαμαρτυρίαν ἑνὸς φίλου μας, ὁ ὁποῖος, ἔτοιμος νὰ ρίψῃ τὸ μαξιλάρι του μετὰ τὸ ἐπισκεπτήριόν του καρφίτσωμένον εἰς αὐτό, ὅταν θὰ ἤρχιζε ἡ ἐπόμενη πράξις, καὶ βλέπων τὸν κ. Χρηστομάνον νὰ πλησιάζῃ διὰ νὰ ὁμιλήσῃ τοῦ κ. Παλαμᾶ, τοῦ ἐνεχείρισε τὸ μαξιλάρι μετὰ τὸ ἐπισκεπτήριόν του λέγων: «μ' ἐπρολάβετε τὸ δίνω σὲ σᾶς ἀντὶ νὰ τὸ ρίξω ἐπάνω στὴ σκηνή».

Καὶ ὁ κόσμος; θὰ μ' ἐρωτήσετε. Καὶ τὸ κοινόν; Πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ πρῶτα-πρῶτα ὅτι τὸ θέατρον ἦτο γεμᾶτον ἕως τὴν τελευταίαν σειρὰν τῶν θρανίων. Ὅτι ἡ παράστασις ἢ μᾶλλον αἱ παραστάσεις τῆς *Τελευταίας ἀπ' ὄλαις* μισόελυσαν προσωρινῶς τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τῆς Νέας Σκηνῆς. Αἱ εἰσπράξεις ἀπὸ 300 καὶ 400 δραχμὰς ἔφθασαν τὰς 1,000. Καὶ τῶρα ἀπαντῶ εἰς τὴν ἐρώτησίν σας. Ὁ κόσμος λοιπὸν ἐχειροκροτοῦσε, ἐσποῦσε στὰ γέλια, ἐνθουσιάζετο, ἐκαλοῦσε τοὺς μύστας ἐπὶ τῆς σκηνῆς νὰ τοὺς ἀνευφημήσῃ. Εἶνε θλιβερόν. Ὅλα τὰ καπελῖνα τῶν κυριῶν, τὰ ὠραῖα καπελῖνα μετὰ τὰς ὠραίας γραμμάς, ποῦ σκεπάζουν τόσον ὠραῖα κεφαλᾶκια καὶ μᾶς συγκινοῦν ὅταν ἐμφανίζονται εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὰ Φάληρα ἢ ὅπου ἄλλοῦ, ὅλα συνεκλονίζοντο ἀπὸ τ' ἀδιάκοπα γέλια. Τὰ λεπτὰ χερᾶκια, μετὰ τὰ λευκὰ λευκότατα χειρόκτια, ὠθοῦσαν, μετὰ τὰ συχνὰ κτυπήματά των, τὸ αἷμα πρὸς τὰ ὠραῖα προσωπάκια, σὰν νὰ ἤθελαν τὰ καυμένα νὰ προκαλέσουν ἕνα τεχνητὸν ἐρύθημα. Καὶ οἱ μύσται — καυμένοι μύσται! — ὑφίσταντο καὶ αὐτοὶ τὴν ὑποβολὴν τῶν χειροκροτημάτων καὶ τῶν γέλιων καὶ ἔπαιζαν μετὸς τῆς ὄρεξις — μά, τὸς τῆς ὄρεξις — ποῦ ἐγελοῦσαμεν κ' ἡμεῖς οἱ γρινιάρηδες, οἱ αὐστηροί.

Ὅταν τὴν ἐπομένην ἔλεγα τὸ παράπονον, τὸν πόνον μου, εἰς ἕνα ἐκ τῶν μυστῶν, ξεύρετε τί μοῦ ἀπήντησε μετὰ μίαν γραμμὴν πι-

κρίας ζωγραφισμένην εἰς τὸ πρόσωπόν του·
« Ἄχ! νὰ μπορούσα ἐκείνη τὴ στιγμή ποῦ
μ' ἐχειροκροτοῦσαν, νὰ τοὺς πῶ πόσον ἐσυ-
χαινόμουν τὸν ἑαυτό μου μὲ τὸν ρόλο ποῦ
ἔπαιζα »!

Καὶ ἡ Νέα Σκηνή, τὴν ὁποίαν εἶχαμεν ὄνει-
ροπολήσει τόσον ὠραίαν, τόσον ὑψηλά, καὶ ἡ
ὁποία συγκεντρώνει τόσας ἐλπίδας, περιμένει
ἀπὸ τὸ ἔλεος τῶν ἐραστῶν μιᾶς κοινοτάτης
φάρσας διὰ νὰ ζήση καὶ ἠμπορέση ἔτσι νὰ
ἐκπληρώσῃ τὸ ὠραῖον της πρόγραμμα.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ